

Фалшиви коалиционни войни

Оставките на трима министри задълбочиха кризата в управляващата коалиция, а постигнатият компромис не ѝ осигурява връщане на загубено доверие

Веселин Стойнев

Трагедията, отнела 17 човешки живота на пътя край Своге, разтърси управлението и доведе до оставки на трима министри. Кризата на легитимност на властта обаче не бе овладяна, а се задълбочи с трус в управляващата коалиция и със заявка за още промени в кабинета. На финала всичко приключи щастливо с коалиционен мир, както се полага след пейнтбол война без истински победители и жертви, в която се включиха и парламентарната опозиция, и президентът.

ВИЦЕПОЗИЦИОНЕР: Вицепремиерът Валери Симеонов, наричан от някои вицеопозиционер, се обявя срещу едноличното управление на Бойко Борисов и против оставката на тримата министри.

Трима са малко

Министрите на вътрешните работи, на регионалното развитие и на транспорта Валентин Радев, Николай Нанков и Ивайло Московски подадоха дни след инцидента край Своге оставките си, след като са им били поискани

от премиера. Забавянето обясниха с нуждата да осигурят всички документи, необходими на разследването по случая. Въпреки че нямат пряка вина за трагедията, те (в отсъствието на Московски, който продължи да пази мълчание и след това) се само-

разкритикуваха за недостатъчна координация на службите вътре във ведомствата си и между ведомствата. И заявиха гордо, че ГЕРБ е европейска партия, България е европейска страна и поемат политическа отговорност, като си подават оставките.

Действително това е очакваното поведение в една демократична държава. Погледнато откъм съседите ни, изглежда точно така – например в читателските форуми под новината за оставките в сръбски и македонски издания се отбелязва с възхищение това достойно поведение и се коментира със съжаление, че министрите в тези страни по никакъв повод не подават оставки.

У нас общественият отклик на оставките също е позитивен – одобряват ги 61% от българите според национално представително проучване на агенция „Алфа рисърч“, извършено през уикенда сред 600 пълнолетни граждани по телефона. Освен морален жест обаче оставките са и средство за изпускане на напрежението, което може да подкопае сериозно доверието във властта. Въпреки че за същия дял хора с подадените оставки доверието към властта не се променя, тези, които са намалили доверието си (19,2%), са повече от онези, които са го увеличили (11,7%). Освен това 57% от интервюираните очакват освен министерски оставки, и наказания на виновни длъжностни лица. Това бе обещано и от премиера Борисов – политическа и съдебна отговорност за всички виновни.

Управляващият партньор на „Алфа рисърч“ Боряна Димитрова обобщава оценката на обществените нагласи за кадровите промени в кабинета като необходимо, но недостатъчно решение, което не е способно да даде нова енергия на управлението.

Политологът от НБУ Антоний Гълъбов пък вижда запазен знак за предвидимост при ГЕРБ – при всички негови управления, когато е имало проблем с министър, той си отива. За Гълъбов обаче оставките са резултат и от неумението на отиващите си министри

да управляват кризата в дните непосредствено след инцидента с автобуса.

Излъгани, засега, остават очакванията на политолога Първан Симеонов от агенция „Галъп“ за някакъв по-нестандартен ход от Бойко Борисов, а не да изглежда, че жертва министри под натиск. Според него премиерът трябва да заеме проактивна позиция, защото в момента се усеща състояние на застой – хем искаме някаква промяна, хем не. Но е възможно според Симеонов сега подходът на премиера да е по-гъвкав и изненадващите ходове да се появят като втора серия след първоначалните мерки.

Политологът Димитър Ганев от изследователски център „Тренд“ смята, че премиерът е решил да подходи по-комплексно, като с един куршум удари няколко заека, за да не влезе със стари котви в новия политически сезон. Освен с отговорния за пътя при Своге министър Нанков, да свали напрежението и в други ресори. Вътрешният министър Радев е бил отдавна тежест за кабинета с показни убийства в центъра на София и Ботевград, бягства от полицейски арести, но вотът на недоверие на БСП го е бетонирал за няколко месеца на поста му. Ивайло Московски пък от месеци е обект на критики и стачката на Николай Колев – Босия допълнително ги фокусираше. Антоний Гълъбов от своя страна допуска, че раздялата с Московски се дължи и на скандалните търгове за нови влакове.

Вътрешна опозиция

Коалицията ГЕРБ - „Обединени патриоти“ установи модел на управление с вътрешна опозиция, която да разсейва вниманието от външната опозиция – БСП и президента, и да осигурява контролирано политическо напрежение, което не застрашава властта от вън. Дали ролята на НФСБ да е вътрешна опозиция, както в малката коалиция „Обединени патриоти“, така и в голямата – с ГЕРБ, е договорена, или партията наистина играе своя собствена игра, не е от особено значение. Защото партийният лидер и вицепремиер Ва-

СНИМКА СЕВАДИНА АРНАУЛОВА, ШЕФ НА ПРАВИТЕЛСТВЕНАТА ИНФОРМАЦИОННА СЛУЖБА

СИНЯ КАСКА: Вицепремиерът Красимир Карачанов се появи на коалиционния съвет в понеделник, дегиизиран като умиротворител от ООН.

лери Симеонов ще крепи властта чак докато корабът не започне да потъва, а НФСБ не може сама да предизвика предсрочни избори, за да спечели евентуално значително по-добри резултати.

Симеонов реагира остро на оставките на тримата министри и ги нарече уволнения. Той бе недоволен, че за пореден път – последно при оставката на социалния министър Бисер Петков, „Патриотите“ не са били уведомени. Радев, Нанков и Московски са от квотата на ГЕРБ, но за Симеонов загърбането на консултациите с коалиционните партньори е поредното доказателство за едноличното управление на Борисов.

Централното ръководство и регионалните лидери на НФСБ заседаваха целия уикенд в Несебър, за да решат остават ли в управлението. В своя декларация НФСБ се обяви за „решителна промяна в начина на управление и на коалиционно взаимодействие от страна на премиера и партия ГЕРБ“ и поиска извършване на реални реформи, а не на показни действия, целящи рейтинг, както и спиране на бойкота на законопроектите на НФСБ. Валери Симеонов обяви, че депутатите му ще гласуват против оставките на тримата мини-

стри, и разкритикува уволненията и исканите оставки на всички министри и зам.-министри досега. Симеонов обаче настоя за оставката на министъра на туризма Николина Ангелкова, която отдавна иска, и поиска туристическото ведомство да се даде на НФСБ, защото така било в изначалното коалиционно споразумение.

Валери Симеонов поиска и реформа в малката коалиция, така че парламентарната група на „Патриотите“ да не се ръководи само от Волен Сидеров, а трипартитно, от всички партии. Коалиционен съвет между ГЕРБ и „Патриотите“ в понеделник вечерта трябваше да намери изход от кризата.

Президентско рамо

Час преди началото на съвета президентът Румен Радев удари едно рамо на управляващите с кратко обръщение към нацията за новия политически сезон. Въпреки че за него оставките са бягство от реална отговорност, защото проблемът в държавата не е персонален, а системен, Радев затвори опцията за падане на кабинета и предсрочни избори: „Нов избран цикъл в непосредствено бъдеще няма да отвори нова перспектива. Отговорното поведение диктува управляващата коалиция да се фокусира върху най-острите проблеми на обществото“. Държавният глава е наясно, че изборите няма да променят нищо, защото „от парламентарната и извънпарламентарната опозиция гражданите очакват ускорено изграждане на убедителна алтернатива на сегашното управление“. И за пореден път изказа мъгълватата си заплаха-надежда, че „ако политическата класа е неспособна да се справи с проблемите, българите ще бъдат принудени да открият нови пътища за тяхното решаване“. Лаконичният синтез на Първан Симеонов на президентското послание гласи: какви избори, оставете ги сами да се стогвят.

Продължаваме напред

Още преди коалиционния съвет в Министерския съвет в понеделник вечерта

Волен Сидеров поиска оставката на Валери Симеонов като вицепремиер. А лидерът на ВМРО, който отдавна е заел позицията на балансър в конфликта Симеонов – Сидеров, се появи в сградата със синя каска, като умиротворител от ООН.

След близо 4 часа разговори пред медиите застанаха Красимир Каракачанов, Волен Сидеров, Валери Симеонов, Цветан Цветанов и финансовият министър Владислав Горанов, който дори не е в ръководството на ГЕРБ. „Продължаваме напред“, обяви в стил Кубрат Пулев лидерът на „Атака“ Волен Сидеров и обясни, че е по-добре управлението да остане, вместо да се хвърля страната в хаос, а иначе цената за това решение пак ще я плати управляващата коалиция. „Не сме глупаци, които ще върнат ДПС във властта“, добави лидерът на ВМРО, а лидерът на НФСБ остана временно удовлетворен, до възраждането на диалога в коалицията. Лидерът на парламентарната група на ГЕРБ Цветан Цветанов пък наблегна на икономическите успехи на кабинета и обяви, че кадровите промени ще се обсъждат на нов коалиционен съвет на

ПАРТИЙНА ПОДКРЕПА: Зад министър Николай Нанков застава значителна част от партия ГЕРБ, а зад Нено Димов - и трите патриотични формации. Министър Николина Ангелкова може да смени туристическото с транспортното министерство, а Цеца Цачева по-късно да освободи правосъдното, за да стане конституционен съдия

10 септември, а до 14 септември оставките и имената на новите министри ще бъдат внесени в парламента.

Коалиционното умиротворение бе предизвестен резултат, но остава въпросът доколко краят на вътрешнокоалиционната минивойна спасява

доверието в управлението.

Според Димитър Ганев случилото се в коалицията се е случвало няколко пъти досега и ще се случва още няколко пъти, докато тя е на власт. Отдавна е ясно, че „Патриотите“ нямат шанс да са в по-добра позиция от сега, когато са на власт и с двама вицепремиери. На евентуални избори поотделно могат да не попаднат в парламента, нито Валери Симеонов да повтори пътя на Радан Кънев.

Ако продължават така с вътрешни скандали, ще загубят доверие, убеден е Първан Симеонов. Според него Бойко Борисов действа реактивно, а не проактивно, каквато е неговата печеливша карта, преосмисля решения и се създава усещане за тресавище. Освен това започва вътрешно брожение и съмнения в единоначалието на Борисов – Цветан Цветанов и Валери Симеонов в един глас са срещу жертванията на министри.

За Антоний Гълъбов пък доминантата на скандала е, че навлизаме в предизборна кампания, която е сложна за трите партии в ОП. Те знаят, че имат трудности на евроизбори, а участието им в управлението не им носи електорални ползи за най-важните местни избори. Затова ще търсят възмож-

Разсейване на напрежението

Вниманието към разгара на правителствената криза бе „облекчено“ с друг драматичен сюжет. Спецакция на специализираната прокуратура в петък приключи с множество претърсвания и изземвания на 10 млн. лв. в брой и на луксозни автомобили на милионерите Ветко и Маринела Арабаджиеви. Претърсени бяха хотелите им „Маринела“ и „Марица“ в София и Пловдив, както и на други места на свързани с тях лица, и бяха арестувани 10 души. Разследването е за пране на пари чрез данъчни измами, като не се изключва и възможността за обвинение за организирана престъпна група, заяви зам. главният прокурор и шеф на специализираната прокуратура Иван Гешев. По думите му делото по случая е образувано 10 дни преди това, а семейството е разработвано от месеци. Прокуратурата е знаела, че Арабаджиеви са извън страната от началото на август, и ги обяви за издирване чрез Интерпол и с европейска заповед за арест. 20-годишният им син Вълчо също бе обвинен за пране на пари, но бе пуснат под парична гаранция от 20 000 лв.

Периодът на разследването ще бъде разширен поне с 10 години назад, защото при изземванията била открита екселска таблица с данни за невнесени данъци от захарния комбинат в Пловдив от 2008 г. до днес и фирмите, през които е станало това. Сумата е за десетки милиони левове, според прокурора Гешев може „да надхвърлят и 100 милиона“. Единственият въпрос е как 10 години службите и правителствата досега са проспали да надушат далавери при тази толкова публична личност Ветко Арабаджиев.

Последен шанс от парламента

ности да се отграничат от ГЕРБ и да се позиционират. Съчетанието на двата избора – евро- и местни, е сложно. НФСБ изпъква като активния субект, защото три дни всички се питаха какво ще направят. А и досегашните действия на Валери Симеонов получават обществено одобрение. Но въпреки всичко за Гълъбов в основата на разделението в малката коалиция има много повече технология, отколкото политика. НФСБ иска да е отделно на евроизборите, но на общинските трите партии могат да се подкрепят на отделни места.

Спасяването на редник Нанков и кастинг за нови редници

Протакането на кадровите решения с една седмица цели не просто търсене на заместници на тримата министри в оставка, но и опити за редуциране на оставките. Цветан Цветанов постоянно дава лек заден пред медиите – „премиерът прие оставките им, но още не сме стартирали процедурата“.

Оставката на министър Николай Нанков срещна най-силна съпротива в средите на ГЕРБ. Започна кампания в интернет за спасяването му, депутати и регионални координатори подчертават неговата експертност, диалогичност и работоспособност. Нанков няма силно политическо присъствие, но е дългогодишен депутат от ГЕРБ, бил е зам.-министър на регионалното развитие, областен управител на Ловеч и експерт по еврофондове. В партията се обмислял вариант решението за него да бъде оставено на депутатите и те да отхвърлят оставката му. От това обаче може да има още по-негативен ефект, отколкото ако оставката изобщо не беше подавана. Още повече след като „номерът“ с подаването на оставка и връщането ѝ вече се изгърка с Теменужка Петкова и Бисер Петков. А подаването на оставка като акт на политическа отговорност и след това отказът от нея е парекселанс политическо двуличие.

Ако Нанков все пак се раздели с поста си, твърде вероятен негов наследник може да е заместничката му Малина Крумова, която е експерт по еврофон-

Всвои декларации във вторник за началото на новия политически сезон парламентарната опозиция даде последна отсрочка на управлението. БСП обяви курс към предсрочни избори, без да ги иска на момента, и пусна депутатите си на агитация из страната. Лидерът на социалистите Корнелия Нинова заяви, че само 20 народни представители от групата ѝ ще работят в парламента, другите 59 ще са „при хората, на които ще протегнат ръка за нов модел на управление“.

„ГЕРБ има последния шанс да поеме политическата отговорност за провала на своята политика и да предложи адекватни решения – днес, защото утре ще е късно“, каза председателят на ДПС Мустафа Карадайъ от името на партията. За него няма смисъл нито от оставки на министри, нито от предсрочни избори, „ако няма визия как да бъдат възстановени демократичните механизми на управление и как да се изгради отново авторитетът на държавността“.

„Воля“ чрез лидера си Веселин Марешки зае позицията на наблюдател – „започнала е предизборната кампания, а политците отново се опитват да излъжат избирателите“.

ПРИ НАРОДА: Корнелия Нинова обяви, че три четвърти от депутатите ѝ тръгват из страната да стягат електората за избори

дове. Тя бе и вицепремиер по еврофондовете в служебния кабинет на Огнян Герджиков.

С вътрешния министър обаче положението е по-сложно, защото, по думите на Антоний Гълъбов, ако регионалното и транспортното министерство предполагат експерти, МВР е сложен баланс между експертиза и политическа подкрепа. Отделно, че всяка смяна на министър създава напрежение в това по-особено министерство. Сред обсъжданите за момента имена за мястото на Валентин Радев е това на юриста Красимир Ципов – вътрешен зам.-министър в сегашния и в предишния кабинет на ГЕРБ, бивш председател на парламентарната комисия по

вътрешна сигурност и обществен ред. Друг вариант е по-възрастният юрист Димитър Лазаров, председател на комисията за контрол над спецслужбите.

Мястото на Ивайло Московски според един от вариантите може да бъде заето от министъра на туризма Николина Ангелкова, а нейното ведомство да оглави Валери Симеонов, който е вицепремиер без портфейл. Симеонов обаче смята, че Ангелкова не е подходяща за министър на никое министерство.

Борисов винаги прави баланс и контрол между различните кръгове в партията и в коалицията си. И често дава заден. Но сега се усеща мирис на загиване, предупреждава Първан Симеонов. **И**